

LESGEVEN OVER VLUCHTELINGEN

**9-12
jaar**

**Hoe je leerstof over vluchtelingen kan
integreren in leerstof voor de basisschool**

Deze gids bevat een aantal ideeën om lesgeven over de thematiek van vluchtelingen te integreren in de leerstof voor de basisschool. De oefeningen en klasactiviteiten zijn eenvoudig aan te passen aan het niveau en de behoeften van je leerlingen.

Meer lesmaterialen op: [unhcr.org/teaching-about-refugees](https://www.unhcr.org/teaching-about-refugees)

VOOR JE BEGINT

Hoe rekening houden met kinderen van vluchtelingen, asielzoekers, migranten en staatlozen in de lesplanning.

Voor je les geeft over het onderwerp vluchtelingen, asielzoekers, nationaliteit en migranten, neem je best even de tijd om het profiel van de leerlingen in je klas in detail te bekijken. Zijn er vluchtelingen, migranten, kinderen van migranten of staatlozen bij? Als dat zo is, overweeg om je lesplannen eerst met hen en/of hun ouders te bespreken. Vooral bij jongere kinderen is het best meteen ook de ouders te betrekken.

Hou in je lessen waar mogelijk rekening met de ideeën van de kinderen en met de feedback van de ouders. Vraag hen alleen vragen te beantwoorden als ze uitdrukkelijk laten verstaan dat ze

geïnteresseerd zijn in het beantwoorden van vragen over, of in het bespreken van hun situatie. Begin het gesprek alleen als je merkt dat je gesprekspartners er open voor zijn.

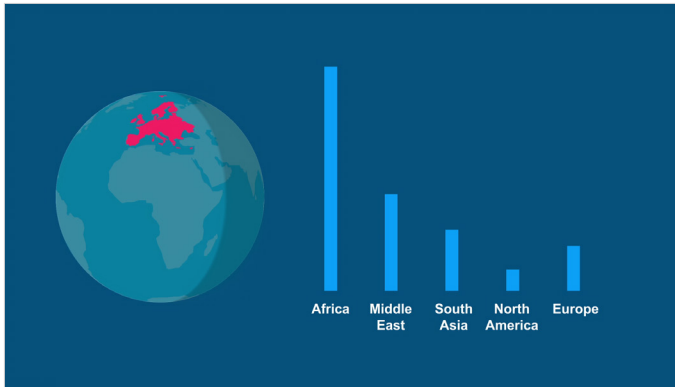
Staatloze personen hebben geen nationaliteit en zijn daardoor burgers van geen enkel land. Staatloosheid komt voor in verschillende situaties. In sommige landen worden etnische of religieuze groepen bijvoorbeeld wettelijk niet erkend als burgers. Sommige kinderen zijn geboren in een ander land dan het land waarvan de ouders de nationaliteit hebben. Ze kunnen niet de nationaliteit verkrijgen

van het land van hun ouders of van het land waar ze geboren zijn. Wereldwijd zijn er nog een aantal landen die wetten hebben die moeders niet toelaten om hun nationaliteit aan hun kinderen door te geven. Basisrechten zoals onderwijs, gezondheidszorg, werk, vrijheid van vestiging en andere worden vaak ontzegd aan staatloze personen. Zonder die rechten worden ze met veel moeilijkheden en frustratie geconfronteerd. Wees voorzichtig met het gebruik van woorden zoals 'land' en 'nationaliteit' wanneer je staatloze kinderen in je klas hebt. In de plaats daarvan kun je de woorden 'je thuis' of 'je cultuur' gebruiken.

AARDRIJKSKUNDE

LEERDOELEN

De landen van de wereld leren kennen, geografische gebieden begrijpen, de wereldbol en kaarten kunnen lezen en begrijpen.

Cijfers over vluchtelingen per land zijn beschikbaar op de Data-website van UNHCR:
data.unhcr.org/

Stap 1: Toon de kinderen een kaart van Europa - gratis bron hier:

http://www.freeworldmaps.net/printable/europe/europe_countries.jpg

Stap 2: Laat de leerlingen de landen die ze kennen aanwijzen. Bekijk of ze vlaggen kunnen tekenen van de landen die ze kennen. Vraag ze of ze al ooit hebben gehoord over vluchtelingen die in Europa aankomen, en of ze landen kennen waar vluchtelingen aankomen.

<http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>

Stap 3: Bekijk of je ze samen kunt aanduiden op de kaart. Teken de pijlen na van de volgende kaart. <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>

Stap 4: Vraag de kinderen wat de pijlen op de kaart betekenen. Als ze niet meteen een antwoord hebben, leg dan uit dat het de routes zijn die de vluchtelingen nemen vanuit landen in conflict naar Europa.

Stap 5: Deel de klas op in groepjes en vraag hen alle landen op te schrijven waar vluchtelingen door reizen wanneer ze vluchten uit conflictlanden zoals Syrië, Zuid-Soedan of Afghanistan. Weten ze iets over deze landen? Hoe is het weer er? Zijn er bergen of bossen? Ga samen naar de schoolbibliotheek en vraag de kinderen om in groepsverband zo veel mogelijk op te zoeken over deze landen en het weer. Kleinere groepjes kunnen hun bevindingen over elk land opschrijven. Je kan de beschrijvingen van elke land in de klas ophangen in de volgorde waarin vluchtelingen zouden reizen.

GESCHIEDENIS

LEERDOELEN

Begrijpen hoe historische gebeurtenissen invloed kunnen hebben op het leven van individuele personen.

Een lesplan ontwikkelen rond een historische figuur of sportfiguur die vluchteling is, kan een interessante manier zijn om in een geschiedenisles het onderwerp vluchtelingen te bespreken.

Voorbeeld 1: Je kan Albert Einstein als voorbeeld gebruiken als je les geeft over vluchtelingen in de Tweede Wereldoorlog. De beroemde fysicus vluchtte naar de Verenigde Staten. Informatie over Einstein kan je vinden op onderstaande link.

biography.com/people/albert-einstein-9285408#synopsis

borgenproject.org/albert-einstein-the-refugee/

Voorbeeld 2: Sommige vluchtelingen zijn begaafde sportlui. Als je een les wil geven over de Olympische Spelen, kan je verwijzen naar vluchtelingen en atleten uit de OS van 2016 in volgende links:

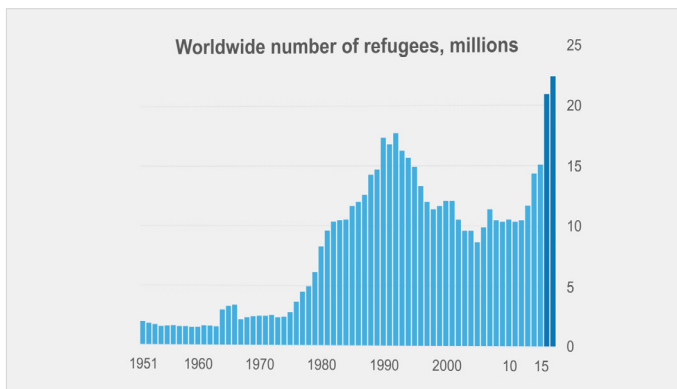
- **Yonas Kinde – Atletiek:** globalcitizen.org/en/content/yonas-kinde-marathon-refugee-olympics-rio-2016/

- **Yusra Mardini – Zwemmen:** independent.co.uk/news/people/yusra-mardini-rio-2016-olympics-womens-swimming-the-syrian-refugee-competing-in-the-olympics-who-a7173546.html

WISKUNDE

LEERDOELEN

VOOR WISKUNDE RADEN WE GEEN SPECIFIEKE LEERDOELEN AAN, ZODAT HET NATIONALE CURRICULUM GEMAKKELIJK GEVOLGD KAN WORDEN. WE RADEN JE AAN OM ENKEL DE OFFICIËLE GETALLEN VAN UNHCR TE GEBRUIKEN WANNEER JE HET ONDERWERP VLUCHTELINGEN AANSNIJDT IN JE LEERPROGRAMMA. ZO HEB JE ALS LEERKRACHT DE VRIJHEID OM CIJFERS OVER VLUCHTELINGEN OP JE EIGEN MANIER TE INTRODUCEREN.

Op de website van UNHCR met leermaterialen kan je tabellen downloaden met voorbeelden van cijfers over vluchtelingen in een aantal Europese landen. Je kan deze tabellen gebruiken als voorbeeld om gelijkaardige tabellen te maken met cijfers voor je eigen land en er oefeningen mee te doen: [link](#).

Enkele voorbeelden van vragen die je in de klas kan stellen:

“Wat is het percentage vluchtelingen die uit Eritrea kwam in 2014?”

“Welk percentage kwam van Syrië?”

“Welk percentage kwam uit Syrië in 2015?”

Geef de leerlingen de kans om de cijfers te interpreteren - zijn er patronen, of kan je manieren bedenken waarop deze nummers geïnterpreteerd kunnen worden?

KNUTSELEN, TECHNOLOGIE, KUNST

LEERDOELEN

Kritisch denken ontwikkelen en toepassen in knutselwerk, technologielessen en kunst.

VLUCHTELINGEN IN KAMPEN

Er zijn een aantal vluchtelingen die in kampen leven in buurlanden van conflictlanden.

Stap 1: Vraag de kinderen of ze landen kennen waar vluchtelingenkampen zijn, en of ze namen kennen van vluchtelingenkampen.

Stap 2: Toon de kinderen foto's van het vluchtelingenkamp Dadaab in Kenya, het grootste vluchtelingenkamp ter wereld. Je kan ze vinden op deze link: <http://www.ibtimes.com/largest-refugee-camp-pictures-kenya-dangerous-dadaab-camp-ordered-closed-photos-2367548>

Stap 3: Vraag de kinderen om de foto's te bekijken en op basis daarvan te beschrijven welke noden vluchtelingen in kampen hebben, en hoe ze aan die noden voldoen. Vraag bijvoorbeeld:

“Welke praktische problemen zouden kunnen opduiken? Welke problemen zouden kunnen opduiken bij slecht weer?”

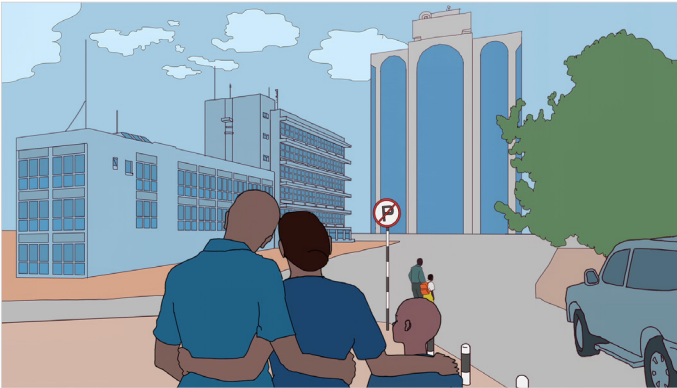
“Wat hebben de vluchtelingen in een kamp nodig om te overleven?”

“Kunnen de kinderen een oplossing vinden voor deze problemen? Een betere tent misschien, of een pomp met zuiver water, een speelplaats, of een school?”

KNUTSELEN, TECHNOLOGIE, KUNST

LEERDOELEN

Kritisch denken ontwikkelen en toepassen in knutselwerk, technologielessen en kunst.

VLUCHTELINGEN IN STEDEN

De meeste vluchtelingen leven niet in kampen, maar in steden of dorpen.

Stap 1: Lees of bekijk de volgende nieuwsberichten van UNHCR met de kinderen in de klas.

Leg uit dat de meeste vluchtelingen in steden en dorpen wonen. Cijfers van UNHCR tonen namelijk aan dat in 2016, ongeveer 60 procent van de 13,5 miljoen vluchtelingen in de wereld in steden leefde.

Nieuwsbericht 1: [unhcr.org/news/stories/2016/11/58176abb4/syrian-recyclers-help-tackle-lebanon-garbage-crisis.html](https://www.unhcr.org/news/stories/2016/11/58176abb4/syrian-recyclers-help-tackle-lebanon-garbage-crisis.html)

Nieuwsbericht 2: [unhcr.org/news/latest/2013/11/528f66086/chinese-schools-offer-primary-education-urban-refugees.html](https://www.unhcr.org/news/latest/2013/11/528f66086/chinese-schools-offer-primary-education-urban-refugees.html)

Meer lesmaterialen op:

www.unhcr.org/teaching-about-refugees.html

Door Mialy Dermish.

Stap 2: Vraag de kinderen om een lijstje van problemen op te stellen waarmee vluchtelingen kunnen geconfronteerd worden wanneer ze in een stad aankomen, en vraag hen of ze oplossingen voor die problemen kunnen bedenken. De uitdagingen kan je groeperen in categorieën zoals onderwijs, gezondheidszorg, vervoer, sport, enzovoort.